

Cirkulärnr: 1994:37
Diariernr: 1994:0301
Mottagare: Kommunstyrelsen
Länsförbunden
Handläggare: Håkan Gustafsson
Avdsek: Intenhet
Datum: 1994-02-09
Rubrik: EU:s regionala kommitté

Handläggare
Håkan Gustafsson

1994-02-09

Kommunstyrelsen

Länsförbunden

EU:s regionala kommitté

Regionala kommitté (RK) är en ny institution inom EU för kommunala och regionala frågor. Den inrättas som en följd av att Maastrichtfördraget trätt i kraft. EU är nu inte uteslutande ett samarbete mellan stater. Nu ges även nivåerna under de nationella plats bland EU:s institutioner. Det innebär något helt nytt i EU:s historia.

Kommittén får 189 ledamöter, som formellt utses av medlemsländernas regeringar. Den 9 och 10 mars 1994 håller kommittén sitt konstituerande möte i Bryssel. När samtliga medlemsländer nu anmält sina delegater visar det sig att den lokala nivån får en större representation än den regionala i kommittén. Fördelningen av platser mellan samhällsnivåerna har blivit en stridsfråga i vissa länder.

Kommitténs betydelse för de svenska kommunerna kan enklast beskrivas så att den kommer att yttra sig på kommunernas vägnar över t.ex. lagstiftningsförslag, som senare kan bli ny lagstiftning i Sverige. Redan genom EES-avtalet finns anledning för kommunerna att uppmärksamma kommitténs arbete. Kommunförbundet har tillsammans med Landstingsförbundet begärt att få observatörsplatser i kommittén och möjlighet att redan från starten följa dess arbete.

Regionala kommitténs roll

RK är ett rådgivande organ, där möjlighet ges att yttra sig i frågor som berör kommuner och regioner. I det nya fördraget finns särskilt uttalat att RK ska höras inom följande områden.

- Utbildningsfrågor.
- Kulturfrågor.

- Hälsovårdsfrågor.
- I samband med att riktlinjer utarbetas för stora europeiska nätverk.
- I samband med frågor om ekonomisk och social utjämning (EU:s regionalpolitik).
- I frågor som hänger samman med koordinering av strukturfonderna.

Därutöver kan kommittén på eget initiativ yttra sig över EU-initiativ som berör kommuner och regioner.

Kommittén kan också yttra sig i frågor som den ekonomiska och sociala kommittén fått på remiss. Främst då ärenden med en lokal och regional dimension.

Slutligen kan ministerrådet höra kommittén när det så finner lämpligt.

Kommitténs organisation

CEMR, kommunförbundens europeiska samarbetsorganisation, har i samarbete med AER, regionernas europeiska motsvarighet, utarbetat kommitténs arbetsordning. När kommittén antagit arbetsordningen ska den fastställas av ministerrådet. Fortfarande finns vissa meningsskiljaktigheten om arbetsordningen. De rör bland annat formerna för expertmedverkan i arbetet. CEMR anser till exempel inte att experter ska ha rösträtt i utskottsarbetet.

I Kommunförbundets nya "grönbok" **Kommunala konsekvenser av EG/EU** finns som bilaga en preliminär arbetsordning översatt till svenska. Samtliga kommuner får för kännedom den slutliga arbetsordningen så snart den godkänts av ministerrådet, dvs först efter det konstituerande mötet.

Fyra till fem gånger per år bedöms kommittén ha plenarmöten.

Det administrativa arbetet kommer att skötas av ett kansli som också kommer att ha visst samarbete med kansliet för den ekonomiska och sociala kommittén. På sikt väntas detta kansli få betydande resurser. Beredningsarbetet, som leds av en byrå, sker i olika utskott (committees) och arbetsgrupper.

Kommitténs konstituerande möte

Det konstituerande mötet arrangeras med hjälp av ekonomiska och sociala kommitté (Ecosoc). Mötet kommer att ledas av den äldste ledamoten i församlingen, Léon Bollendorff, som tillhör Luxemburgs delegation.

Vid detta första möte kommer frågorna framför allt att handla om val till ett antal poster såsom ordförande och vice ordförande, RK:s organisation och arbetsordning, som ska granskas och godkännas.

Till ordförandeposten finns två kandidater från CEMR, Charles Grey och Pasqual Maragall. Den senare är CEMR:s nuvarande ordförande. AER har

också två kandidater anmälda. Ytterligare kandidater kan anmälas fram till kommitténs första möte.

vid mötet kommer också ledamöterna i byrån att utses, dvs 29 ledamöter. Om Sverige blir medlem i EU får vi sannolikt två platser i byrån.

På mötets andra dag, den 10 mars, kommer deklARATIONER att ges från Europaparlamentet, kommissionen, ordförandelandet i ministerrådet (Grekland) och ekonomiska och sociala kommittén.

Regionala kommitténs utskott

Beredningsarbetet kommer att koncentreras till ett antal utskott. De blir preliminärt följande.

- Regionalpolitik och ekonomisk utveckling, tätorts- och glesbygdsfrågor, finansieringsfrågor samt lokala och regionala skattefrågor.
- Regional planering, transporter och kommunikationer.
- Miljöfrågor.
- Sociala frågor, hälsa, miljö, räddningstjänst och standardisering.
- Medborgarnas Europa, kultur, utbildnings- och ungdomsfrågor.

Sverige får observatörsplatser

Som icke medlemsland står Sverige utan representation, men Sverige har föreslagits att få fyra observatörsplatser i kommittén eftersom förhandlingar pågår om svenskt EU-medlemskap. Platserna kommer sannolikt att fördelas mellan Kommunförbundet och Landstingsförbundet.

Kommunförbundet har nominerat förbundsordföranden Joakim Ollén, och vice ordföranden Margot Wikström.

Som medlemsland kommer Sverige att få mellan 10-12 platser. Även dess förutsätts på regeringens uppdrag fördelas mellan Kommunförbundet och Landstingsförbundet. Danmark, som har en liknande ansvarsfördelning mellan lokal och landstingskommunal nivå, har bland annat valt den modellen. Tillvägagångssättet förväntas bli detsamma i övriga kandidatländer.

I Sverige har krav framförts på statlig tjänstemannarepresentation bland observatörsplatserna i kommittén. Men tjänstemannarepresentation strider mot idén som låg bakom kommitténs inrättande. Avsikten är i stället att få ett bredare politiskt engagemang och inflytande över EU:s beslutsprocess.

Frågan behandlades nyligen i den konsekvensutredning som Civildepartementet gjort om kommunal påverkan av EU (SOU 1994:2). Där framhålls att skälet till att regionala kommittén bör bestå av valda ledamöter är att den kommer att arbeta med "stora och omfattande politikområden". Frågan om representationen måste betraktas som avgjord från svensk sida.

Motsvarande diskussion har även förekommit i några medlemsländer där kommunernas inflytande är mycket begränsat. Det gäller till exempel i Storbritannien och Grekland. Resultatet är dock att samtliga ledamöter, med något enstaka undantag vad gäller Grekland, är politiskt valda representanter.

Uppgifter som väntar kommittén

Kommissionen har redan ett antal ärenden som sänts till regionala kommittén för yttrande. Innan kommittén yttrat sig kan inte kommissionen gå vidare med arbetet i de fall det nya EU-fördraget kräver kommitténs yttrande. Bland de ärenden som redan ligger hos RK för behandling kan nämnas.

- Förslag till europeiskt nätverk för höghastighetståg.
- Beslutsförslag som rör delar av ett trans-europeiskt telematiksystem.
- Delbeslut inom EU:s aidsprogram.

Den svenska bevakningen av kommitténs arbete

Hur stor insyn i verksamheten som de svenska observatörsplatserna i praktiken ger är svårt att bedöma. Om de också ger möjligheter att följa arbetet i byrån, utskotten och olika arbetsgrupper återstår att se. CEMR har därför fortfarande en viktig uppgift att förmedla information till sina medlemmar i kandidatländerna.

Kommunförbundet kommer att utförligt redogöra för kommitténs arbete i nyhetsbrevet Kommunerna & EU. Vi räknar med att ha journalistbevakning vid varje plenarmöte. Det löpande arbetet i kommittén kommer att följas från Kommunförbundets kontor i Bryssel.

Frågor om regionala kommittén kan besvaras av Håkan Gustafsson tfn 08-772 43 70, Christina Rydberg tfn 08-772 42 61 och Hans Anderson tfn 08-772 46 05.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Internationella enheten

Håkan Gustafsson